

BIJENONDERZOEK IN TERREINEN VAN NATUURMONUMENTEN

Naar aanleiding van een discussie over concurrentie tussen honingbijen en wilde bijen (Smee-kens 1998) kreeg EIS-Nederland eind 1998 van Natuurmonumenten de opdracht een rapport samen te stellen over de bijen in hun terreinen. Tevens werd gevraagd advies te geven over beschermingsmaatregelen voor de bijenfauna.

In april 1999 verscheen het verslag van dit onderzoek dat gebaseerd was op het databestand van EIS-Nederland (Reemer et al. 1999). Uit dit rapport komt o.a. naar voren dat een zeer groot deel van de bijenfauna, namelijk 194 van de 338 soorten, tot de bedreigde soorten moet worden gerekend.

Uit slechts 107 van de 360 terreinen van Natuurmonumenten waren gegevens van bedreigde bijen bekend. Op grond van literatuuronderzoek en informatie uit de databestanden blijken droge kruidenvegetaties, schraallanden, droge heide, stuifzanden, kust- en rivierduinen en groeven de belangrijkste biotopen voor bijen in ons land. Bovendien zijn schorren en kwelders belangrijk door het voorkomen van enkele specifieke soorten waarvoor ons land een internationale verantwoordelijkheid heeft. Als soorten waarvoor de Nederlandse populaties van internationaal belang zijn worden genoemd: *Colletes halophilus*, *Epeolus tarsalis*, *Colletes impunctatus*, *Epeolus alpinus*, *Osmia maritima* en *Hylaeus pfankuchi*.

Belangrijke plantengenera en plantensoorten voor bijen zijn klokjes, *Centaurea*, slangenkruid, zandblauwtje, rolklaver, ganzerik, braam, wilg, paardenbloem en klaver. Maar ook andere planten uit de families van de composieten, scherm-, kruis-, vlinder- en lipbloemen worden genoemd als belangrijke voedselbron voor bijen.

Tot slot worden in het rapport algemene adviezen gegeven ten aanzien van het beheer in de terreinen van Natuurmonumenten en worden terreinen opgesomd die nader onderzocht zouden moeten worden.

Als vervolg op deze rapportage werd halverwege dit jaar door Natuurmonumenten aan EIS-Nederland gevraagd gedurende een jaar specifiek onderzoek aan bijen te doen in een zestal terreinen en te adviseren over verbeteringen in het beheer ten behoeve van bijen.

EIS stelde twee coördinatoren (Menno Reemer en Theo Peeters) aan voor dit project en deed een oproep aan vrijwilligers om dit project te ondersteunen. Voor het project melden zich 16 deelnemers (nagenoeg allen lid van onze sectie). De terreinen die worden onderzocht zijn het Dwingelderveld, Huis ter Heide (NB), Korenburgerveen, Loonse en Drunense duinen, Naardermeer en Zuid-Kennemerland. Daarnaast is tevens de groeve Sweijer bij het onderzoek betrokken.

Begin juli ontvingen de deelnemers achtergrondinformatie, kaartmateriaal en een korte handleiding 'Bijen en natuurbeheer' voor in het veld. Echter pas eind juli volgden de vergunningen en konden de deelnemers aan de slag. Op een enkele uitzondering na hebben de meeste deelnemers het onderzoeksgebied dit jaar één keer bezocht. Deze winter worden de eerste resultaten op een rij gezet en worden de plannen voor komend jaar besproken. Op het eind van volgend jaar hopen we een redelijk beeld te hebben van de onderzochte terreinen en de daar aanwezige bijenfauna. Tevens moet het dan mogelijk zijn enkele concrete beheersaanbevelingen per terrein te geven. Bij een goede samenwerking met de terreinbeheerder is dit project een prima gelegenheid om echt iets voor de bijenfauna gedaan te krijgen.

We houden u op de hoogte.

Literatuur

Reemer, M., T. Peeters, T. Zeegers & W. Ellis, 1999. Wilde bijen in terreinen van Natuurmonumenten. - EIS-Nederland, Leiden, 59 pp.